

Җентерү Ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи җу уйахён 5-мёшёнченпе тухать

14 (7975) №

* Юн кун, 2012 җулхи нарёс (февраль) уйахён 22-мёшё *

Хакё ирёлё

Ыран – Таван җёр-шыв хўтёлевҗисен кунё

Пире хўтёлекен

Җёр-шыва хўтёлес сумла ёҗри йывёрлэхсемпе сұхатусене тата җарти интереслө пурнаҗа салтак пәтти җисе курна җын җеҗ туллин уҗса пама пултарать. Җак төрөслөхе вөрөнүри тата җлужбәри тивөҗсене йөркеллө пурнаҗланашан пёрремөш җулхи вөрөнү кәртәтәвөсемпе 10 кунләх отпусқа тивөҗнө Владимир Юрьевич Белков курсант хәйөн сәмахәнче җирөплетрө.

Володя – Оринин салынче 3 ачалла җемьере суралса үснө. Ашиенчен ир уйрәлма тивнөрен төрөс йышанусене тунә чух вәл амәшөн сәмахөсем җине самай таяннә. Җакә та Раҗҗей җарәнче тивөҗслө җар җлужбине пурнаҗлана хыҗҗан хәйөн малашләхне салтак пурнаҗсөпе җыхәнтарма Володяна төкө панах-тәр.

– Приморье тәрәхәнчен җлужбәран таврәнсан ялта вәй питти яш валли ёҗ җуккипе җар комиссариатне пытәм. Җар училищине вөрөнме кайма кәмәл пуррине пәлтөртөм. Пулаләхпа паллаштарчөҗ, суйлав пачөҗ. Җиччө вөҗсе пәхнә хыҗҗан җар комиссариачөн ёҗченөсемпе Рязаньти командирсем хатөрлекен Сывләш-җар десант училищине суйласа илтөмөр. Пёрремөш җур сул хыҗа юлчө ёнтө. Вәтам җкул хыҗҗаннах җар училищи суйлакансене әмсанатп паян. Җавәнпа та паян 10–11-мөш классенче вөрөнөкөн маттур яшсене хәйсен малашләхне җёр-шыва сыхлас өҗне җыхәнтарма сөнөтөп. Җёр-шыв ертүҗисем те Раҗҗей җарө төлөшпе тиллөх ытларах уйәрнине курсан, эҗир тунә йышану төрөс пулө, – терө отпусқа вөҗлесе җлужба вьрәнне таврәнма тухнә курсант.

А. БЕЛОВ сән үкерчөкө.

Хаклә өнтөшем! Аслә Отечественнәй вәрҗә ветеранөсем, вәрҗән йывәр сүлөсене җәтса ирттернө тыл өҗченөсем, мирлө вәхәтрах җапәҗсөне хутшәннә салтаксем, җара кайма хатөрленөкөн җамрәксемпе вөсен ашшө-амәшөсем!

Сире пурне те Таван җёр-шыв хўтёлевҗисен кунё ячөпе чун-чөрөрен саламлатп.

Җак уяв вәл Таван җёр-шыва юратакансен, унән мирлө пурнаҗсөпе ләпкәләхне сыхлакансен паттәрләхпа хәюләх уявө. Җёр-шыва хўтөлөсө пирөн җёр-шыври кашни сыннән җысла та хисөплө тивөҗө. Таван җёр-шыван Аслә вәрҗинче җөнтөрү тунә ветерансемпе тыл өҗченөсен умөнче эфир җөре җити пуҗ таятпәр. Пире вөсем таса тўпеллө мирлө пурнаҗ парнелерөҗ, вәрҗәпа юхәннә Таван җёр-шывәмәра ура җине тәрәтас өҗре ырми-канми вәй хучөҗ. Җамрәксем вөсенчен төслөх илсе үсөҗсө. Таван җёр-шывәмәр паян та шанчәклә аләра, җакна җар конфликчөсене хутшәннисен паттәрләхө те җирөплетсе парать. Афган вәрҗинче те, ытти вөри төчкәсөнче те пирөн салтаксем җёр-шыв умөнчи тивөҗө җыслән пурнаҗларөҗ. Паттәр ывәлөсем җөнтөртөрө салтак амәшөсене – чөрөрен тухакан пыҗак тав.

Җёр-шыв төрекө, унән пулаләхө пирөнтөн кашнинчөнех килет. Раҗҗей Федерациөн Президентчөн Д. Медведевән Указөпе килөшүллөн 2012 сул Раҗҗей историчөн султалакө шутланат. Чәваш Республикин Пусләхө М. Игнатөв Чәваш Республикин Патшаләх Канашне янә җырәвөнчө паләртнә пек, эфир тәвакан мөн пур өҗ халәх пурнаҗсөне лайәхлатәсшөшөн – җыншән, җын валли пулса пымалла.

Пурне те сире җирөп сывләх, вәрәм та телөйлө кунсул сунатп. Ёҗёр яланах әнса пытәр. Анасу сулра уҗсах пытәр. Җемьере вара килөшүпе юрату, тату пурнаҗ хуҗалантәр.

Район администрациөн пусләхө Р.Н. ТИМОФЕЕВ.

В. Путин. Черетлө статья

«Оборона хәватне җирөплетес пулать»

Владимир Путин премьерән РФ Президентчөн суйлавө умөнхи унчөнхи программәллә статисем суйлавө умөн җаланине, наци ыйтәвөсене, экономикана, демократипе патшаләх строителствине, социаллә политикана халалланисем пулнәччө. Февралөн 20-мөшөнчө «Российская газета» хаҗатра пичетленсе тухнә хәйөн статичөн ку хутөне автор Раҗҗей халәх хәрушсәрләхөн ыйтәвөсене мала кәларса тәрәтать.

Вәл җавна паләртать: җарпа оборонәпа промышленноҗ комплексне финанс ресурсөсем ытларах хывни экономикана хавшатмасть, ку сферәна җөнөтсе аталантарни экономикән төрлө отраслөсене әнәслә аталанма сүл уҗса парать.

«Хәш чухне оборонәпа промышленноҗ комплексне җөнөтсе аталантарассине экономикана хәмәт тәхәнтарнипе хакләсчөҗ, җак йывәрләх хәй вәхәтөнчө Совет Союзне аркатрө тесе шутласчө. Эпө өненөтөп: ку вәл пачах та чәнләхпа пёр килмен япала», – җырать В. Путин.

Кандидат шучөпе оборонәпа промышленноҗ комплексне җөнөтсе уләштарма, җара җөнө техникапа хөҗ-пәшаллантарма пыҗак ресурсөсем хывни пөтөм экономика модернизацилөсине сипө мотор пулса тәмалла. Ун чухне пахаләх өнчөн уҗсе пыма хавхалану пулө, патшаләх уҗса-тенкө хывни җөнө өҗ ыярәнөсем йөркөлемө, рынок ыйтнине тивөҗстерме май парө, наукана аталантарма хистө. Сәмах кунта халәх вәйри модер-

низаци программисене хывнә уҗса-тенкө паракан эффеҗт пиркиөхө парать. «Оборонка» кәна халичөн эфир җитме пултарайман татах пыҗакраха эффеҗт пама пултарать», – җапла шухәшлать правительство пусләхө.

Оборона промышленноҗ вәй илчө пулсан вара ытти төрлө отраслөсеме те: металлурги, машиностроение, хими, радиоэлектроника, информаци технология өҗсемпе телекоммуникаци спектрө те хәвәтрах аталанма тытәнөҗ. Наукана конструкторсен нумай коллективөсем те тәнәсрах өҗлөме тытәнөҗ. Апла пулсан җакә җаҗданла сектор та пыҗак уса парө. В. Путин шухәшөпе җакән пек задача тәрәтө: җёр-шыван экономика вәй-хәватне имшерлетсе пынипе мар, әна хушса пынипе Раҗҗейән никама пәхәнманләхне, әна партнерсем тата пөтөм төнчө хисөплөсине тивөҗстерөкөн җарпа оборонәпа промышленноҗ комплексө туса хумалла.

Район кунне халалласа

Февралөн 10-мөшөнчө районәмәр 68 сул тултарчө. Район кунне халалласа февралөн 24-мөшөнчө район администрациөн ларусен залөчө райони өҗ коллективөсен предствителөсен, Муркашөн өнтөшлөхөн членөсен пухәвне ирттерме паләртнә. Программәра районән иртнө җулхи экономика социаллә пурнаҗ аталанавөн итөгөсене пөтөмлөтөсө, җөнтөрүҗсөсемпе өҗ паттәрәнөсене җысләсине, нумай ачалла җемьесене җёр тўлөсөр илме сертификатөм, республика Пусләхөн стипендиачөсене свидетелствөсөм, тивөҗслөсине «Чәваш Республикин өҗ ветеранө» удостоверөнисем парәссө т. ыт. те.

Ёҗлекен җеҗ йывәрләхә җөнтөрет

Фермәри хөл кунөсем

Вәхәт җуркунне өннелө суләнма пуҗларө пулин те, хөл сивви хәйөн пирки аса илтерсөх тәрәтө. Вьльәх-чөрлөх усраканшән хәйне өвөр йывәр вәхәт темеллө җак тапхәра: янтәлана апа сахалланса пырать, өнөсем йышлән пәрулаҗсө, хөвөл әшши вәйланнә май юр йывәрланать те сивиттисем ишөлес хәрушләх кун йөркөне тухать. Җак вәхәтра пөр өҗе те ыранхи куна хәварма юрамәстөх.

Нарәс уйахөн 17-мөшөнчө пөрлөшүллө хуҗаләхсөнчө вьльәх-

чөрлөх патөчө өҗлекөсен пөрлөхи кунө иртрө. Җавна май район администрациөн пусләхөпе Р. Тимофеева ирлөсөх әратлә вьльәх өрчөтөкөн Е. Андреев ячөпе хисөплөкөн ял хуҗаләх производствө кооперативне җитрөмөр. Җурлатринчи майракалла шуттра вьльәхпа сумалли өнөсем тәрәкан фермәра өҗ вөрөтчө кәна. Хуҗаләхри вьльәх тухтәрө А. Васильева пире фермәра көтөсө илчө.

– Татса памалли ыйтусем пур-ха. Анчах пуринчө те пөлтөрөшлөрөхи –

кадрөсем җитөлөклө марри. Паян пире зоотехник, ферма ертүҗи, өне сәваканөсемпе механизаторөсем җитмөҗсө. Җакәнта валли эфир паян пөр шухәшлә җамрәкөсене шыратпәр. Малашләхә шанса өҗлөме килөкөнөсем валли хуҗаләхпа өҗ условийөсем меллө пулөҗ, – ыррине шанса каласать хуҗаләх ертүҗи Виталий Иосифович Семенов.

– Сирөн ыра шухәшөсем пурри лайәх, анчах вөсене вәя көртме сарайсөнчө юсав өҗөсөм ирттерөсө, сөт завөчөсөне пыҗакрах пахаләхлә продукция сутма җөнө сөт пәрәхөсем

вырнаҗтарасси сирөн кун йөркөччө тәни кураңать. Районти чылай хуҗаләх аталану сүлөчөне җак җөнөлөхө суйласа илинпө хуҗаләхсөн кассине хушма уҗса көртөт. Сирөн сарайөсем җирөп, ферма ыярнаҗ ыярән лайәх, вьльәхөсем ытларах тытма та условисем пур – җанә тавәрса өҗлөмеллө җөҗ. Пурнаҗ җине хуҗаләхпа пәхса җөнөлөхөсөне ытларах җул памалла, – терө өнөсем тәрәкан сарайөсемпе иртсе җамрәк пәрусем тәрәкан витөнеллө утнә май Ростислав Николаевич.

(Вөҗө 2-мөш стр.)

Ку хутөчө – 89-ән

Хушу

ҖР Министрөсен Кабинөчө февралөн 16-мөшөнчө 86-р № хушу кәларнә. Унна килөшүллөн республикәри җраҗдансен татах төпөр ушкәнне «Чәваш Республикин өҗ ветеранө» ят панине җирөплөтнө. Вәл шутра Муркаш районөчөн:

Александров Н.А. (Шаптак)
Алексеева А.В. (Оринин)
Алексеева И.Д. (Кашмаш)
Андреева З.П. (Шатракасси)
Андреева З.С. (Йуҗкасси)
Архипова Л.А. (Хопкөпөр);
Атласкин Б.А. (Пёрремөш Май выҗсәлқи)
Башмакова З.Г. (Иштерөк)
Белов В.И. (Исетөрккө)
Беляева И.П. (Ақтай)
Бычкова И.М. (Мулкәчкәсси)
Валөҗникова Л.С. (Кашмаш)
Волков Г.В. (Җурлатри)
Волкова Т.М. (Нискәсси)
Грачөва О.Г. (Хорнуй)
Григорөв А.Г. (Анатри Панкли)
Григорөв Л.М. (Хопкөпөр)
Давыдова В.П. (Муркаш)
Дөмьянова Г.А. (Муркаш)
Димитриөва Л.Н. (Шаптак)
Димитриөва Т.М. (Ваҗкасси)
Добрянская М.К. (Тушкәсси)
Егөрөва М.М. (Нүрөт)
Емельянова А.В. (Ярапайкәсси)
Еремөва Г.М. (Хорнуй)
Ершов Г.Р. (Сөҗмер)
Ефимов Р.В. (Апчар)
Зайцев М.И. (Шаптак)
Зайцева Е.И. (Ятман)
Зарөва Ф.Р. (Чәршә)

Зотикова Л.Е. (Йуҗкасси)
Иванова И.Е. (Чөмөй)
Иванова М.А. (Мән Шаптак)
Иванова Н.П. (Купәрля)
Иванова Р.В. (Кашмаш)
Калашников Н.Н. (Кашмаш)
Капитонов В.Н. (Йуҗкасси)
Когуркин Л.Л. (Муркаш)
Краснова А.Е. (Нискәсси)
Краснова Л.Ф. (Сулав)
Кузнецов А.Е. (Ярапайкәсси)
Логинов А.Н. (Йуҗкасси)
Максимов В.В. (Җатракасси)
Максимов Ф.Т. (Муркаш)
Матвөва Л.В. (Мән Сөнтөр)
Мерлова Т.П. (Мән Шашкар)
Михайлова Е.М. (Мулкәчкәсси)
Мочалова Г.И. (Каткәс)
Музыкава Л.Е. (Муркаш)
Никитина А.К. (Сөньял Хуракасси)
Николаөва Г.П. (Кив Матәк)
Николаөва Л.П. (Анаткасси)
Никонова М.К. (Ақтай)
Орлова В.И. (Җатракасси)
Павлова Л.П. (Опрыскяль)
Петрова З.Ф. (Көрекаҗ)
Петрова Р.Н. (Итакачкәсси)
Пигенешөв И.П. (Мөмөкәсси)
Пикусов Г.Ф. (Макаси)
Просова З.И. (Төрес)

Пузырөва Р.Ф. (Анаткасси)
Решетникова Г.А. (Муркаш)
Румянцөва М.А. (Кашмаш)
Савельөва М.А. (Чәмәш)
Сазонова Н.В. (Шурча)
Сапожникова З.П. (Рыккакасси)
Семенов А.С. (Сарчак)
Семенов В.Е. (Ярославка)
Сергөва Л.Н. (Кашмаш)
Сергөва М.И. (Шаптак)
Соловөв Ю.П. (Җатракасси)
Софронова З.С. (Чәршә)
Спаскина Г.Н. (Җурлатри)
Степанова З.А. (Җурикасси)
Степанова И.В. (Тури Панкли)
Степанова Р.Н. (Сөмөрткәсси)
Суворова Э.В. (Күстөрөк)
Сусанина Л.А. (Каткәс)
Терөтөвөва З.В. (Анаткасси)
Фадөв А.М. (Шурча)
Фөдөтова В.А. (Тури Панкли)
Фөмина А.Н. (Пёрремөш Май выҗсәлқи)
Фөмина С.И. (Шөтмөпу)
Ширөков Н.Т. (Кашмаш)
Ширөкова З.В. (Кашмаш)
Шошөкина Е.Е. (Төрес)
Шмөлева Г.В. (Турай)
Яковлева Г.Н. (Анаткасси)
Ярусова З.И. (Ермак)

АСА ИЛТЕРНӨ. «Чәваш Республикин өҗ ветеранө» ята тивөҗнө сүлте асаннә җраҗдансене удостоверөнисөне савәнәслә лару-тәрура район администрациөнчө февралөн 27-мөшөнчө 14 сөхөтө парәсчө.

Мартан 4-мешэ – Раçсей Президентне суйламалли кун

Ыранки кун шанчаклажешен!

Ял хушалах предприятийесене уралантарассишешен!

Ял есченесене ес уксипе пенсисене тивеслипе тјлессишешен!

Яла патшалах пулашмалла тавассишешен!

Ялти шкулсемпе больницасене чертсе таратассишешен!

ЗЮГАНОВ

Геннадий Андреевич

Влаçа тата харпярлаха – халаха!

Оплата публикации произведена из средств избирательного фонда кандидата на должность Президента Российской Федерации Зюганова Геннадия Андреевича

Саламлатпяр

Чи хакла сыннама, юратна аннене, хуняма, кукама, асаннене – Кустерек яленче пуранакан **Таисия Васильевна ЯКУШКИНА** 80 сулхи юбилей ячепе черерен саламлатпяр. Сывлашу санан сиреп, кун-сулу вярэм пултяр. Пире савантарса пуранма Турри сана пулаша пытяр.

Салампа: херэ, керуше, ывале, 2 кинэ, мануксем, кесен манукэ Карина, пускулсем, таван-хурантасем.

Чи хакла сыннама, хереме, аннене, машара, хуняма, асаннене, кукама, тахлачана – Платкасси яленче пуранакан **Людмила Викторовна МИХАЙЛОВА** 55 сул тултярна ятпа чи аша самахсемпе саламлатпяр. Сиреп сывлаш, вярэм кун-сул, телей сунатпяр, эс пурришеш саванатпяр. Тавах сана ыра камлушан, чун ашине пире пурне те парнеленешен, яланах пире аша камалла кетсе илнешен. Эпир сана пурте юрататпяр, хисеплетпяр.

Саламланесем: амаше, машаре, ывале кинэ, хересемпе керушесем, 6 манукэ, таванесем.

Сентимяр яленче пуранакан **Зоя Васильевна Николай Яковлевич КОЛБАСОВ** феврален 24-мешенче перлешененпе 50 сул ситет. Эпир весене сак уявпа чун-черерен саламлатпяр. Сиреп сывлаш, икселми телей, вярэм кун-сул сунатпяр. Эпир сире юрататпяр, хисеплетпяр, пире пулаша танашан тав ватпяр.

Саламланесем: хересемпе керушесем, мануксем.

Пирен юратна аттене, маçака, кукасие – Сатракасси ял таряхенчи **Иутеркасси яленче пуранакан Геннадий Константинович БЕЛОВА** 65 сул тултярна ятпа ашан саламлатпяр. Вярэм емёр, телейле кун-сул, сиреп сывлаш сунатпяр. Эс пурри пиреншен – телей, терек, шанас.

Саламланесем: ывалесемпе кинесем, херепе керуше, мануксем.

Иускасси ял таряхне керекен **Хуранкасси ял таряхенчи юратна аннене, асаннене, хуняма, тахлачана, сывах таванамара – Христина Трофимовна ПОРФИРЬЕВА** 80 сул тултярна ятпа чун-черерен тухакан чи аша та сепес самахсемпе саламлатпяр. Ырлах-сывлаш, икселми телей, тулах пурнас сунатпяр. Эсэ пурри – нименпе вишейми пуянлаш, саванас, телей. Малашне те ачусемпе, мануксемпе, мен пур таванула, керушесемпе килештерсе перле саванса пуранмалла пултяр. Турри сана чир-чертен сыхлатяр татах та вярэм кун-сул пиллетяр.

Саламланесем: више херепе пилек ывале, кинесемпе керушесем, мануксем, таванесемпе хурантасем, хатисемпе тахлачисем, куршисем.

«Район йеркеленнененпе 68 сул ситре» ярман

Ял хер ачин шапи – сёр-шыв шапи

Эпё Мән Сентер ял таряхенчи Туши Олкашра пуранакан Мария Сергеевна Герасимова калашу пусартам. Манан сене пелешем Ильинка ял таряхенчи Алчарта суралса усне. Нарас уйахен 20-мешенче вал 85 сул тултярчэ.

– Емёр саки сарлакине таташах аса илтеретчэ ачалашра анне. Сакан пелтерешне ун чухне аша хывсах кайман. Паян вара самраксене хам сав самахсене калатпяр. Хам пурнасра эпё ялсене колхозсеме тунине те, Таван сёр-шыван Асла вярси пулансан ялти арсынсем машаресен куçсуле витер фронта тухса канине те, сапаша хиренчен вилни пири перремеш хутсем килнине те хам куша куртам. Сентеру хыссан сёр-шыв ура сине тани те ман куç умнене пулса иртне пулам, – аса илу сэмхине сүтме пусларэ асанне.

Нимес фашисесем пирен сёр-шыва вяр-хурахла тапанна сул Маша вун таваттара пулна. 1942 султа 7 класс пертерне хер ачан малалла веренеси пелу суле уксалла пири хупанат. Иккэ пичешне фронта асатна Марус сёр есне куленет. Телер сулне вара ФЗО-на веренме кайса Алчар хер Шупашкара снарядсем каларакан 320-меш номерле завода еслеме каят. Енер кана сар хатересем менне пелменскер вал ытти херсемпе иртен пулса касчен снарядсем каларса весене фронта асатассипе тимлеме пуслать. Херсем хайсем маттур еслени фашисене сапса аркатассин тули пулнине аналанса есленэ.

– Сиенле те йывар есчэ. Саванпах-тар пире талаксерен перер килограмм сакар паратчэ. Талаксерен перре сие тур килне велтерен яши те хура сакар. Анчак сак вице те йывар та сиенле ес калапашне витейместчэ. Ситменнине телер чух черет ситсен умрах сакар пететчэ. Сапах есрен паракса каяс шут пулман. Пирен пер теллечэ – хавартрах Сентеру тавас! – каласа парат самса тутарне куç патенчен илмесер М. Герасимова.

Вярса сулесене Чапаев ячелле заводра ирттерне хер 1946 сулхи сулла яла тавранат. Сёр есне кулененскер кесех енерхи фронтвика – Туши Олкашри Даниил Григорьевич Герасимова – качча тухат. Сакан хыссан Маша аппан телер терле пурнас пуланат. «Вал вахатра пирен колхоз председателэ В. Воробьев пулна. Манан машар уй-хир бри-

гадин бригадиречэ. Ответлахе туйнран-тар ана хатерлев кантурне еслеме ченчэ, анчак колхоз председателэ ямарэ. Вара мана сак есе ченчэ те эпё килешрем. Сак вахта пире В. Воробьев пуранмалли пурт-сурт саварма Туши Олкашра хамарпа керушеллех сёр уйарса паначчэ. Сити-ситми пурнасра пурт туса лартрамяр. Алак уссан пурте сил-таман кенине паян аса илме те харуша. Пурте шыв шанса ларатчэ. Сак сивене пулах-тар икэ ачам пурнасчэ кеске пулчэ», – куçсуль витер аса илет тыл есченэ.

Нихаш есрен те хараман самрак херарам 1951 сулхине Мән Сентерти хатерлев кантуренче еслеме тытанат. Есчен яваллахне перремеш кунранах туйса илет вал. Сак юратава вара мен тивесле канава тухиччене аларан ямасть. Хатерлевсери петемешле ес стажэ унан 40 сул ытла. 31 сул Мән Сентер райповен хатерлев кантуренче есленэ хыссан сакяр сул Муркаш райповен хатерлев кантурне ертсе пырат.

– Хатерлевсэ есэ пысак пелтерешлине аналанса вай хураттам. Ял сыннисемпе тача сыхану тытасси малти вырантаччэ: хатерлев кантурэ урла весем хайсен хушма хушалахенчи продукция реализацилеме пултратчэс те саванашна тарашатчэ, – терэ 85 сулхи Мария Сергеевна питри перкеленчесене кула сүти кертсе, малтанхи вахатра хул пуçси урла сумка сакса ял тарях самарта пустарса суренине аса илсе. Каярахла лаша кулсе Турай тата Муркаш пасаресене самарта пустарма тухи те перре мар пулна.

Ялти херараман ес тиркеме вахат сук сав. Хатерлев кантуренче те, килти хушма хушалахара та пусарулаха паларса таня М. Герасимова йаха тасассине те иккэмеш вырана хаварман. Виталий, Вячеслав, Надежда – семье тасамне малалла аталантаракансем. Мария Сергеевна паян мануксемпе перлех кесен манукен (Дарья) каласавеле, весен есчэ-хелле килнет.

Тыл ветеранен самахенчен вярса хыссанхи йывар сулсем куç умне тухреш. Сёр-шыва хавартрах ура сине таратма ес коллективесене пысаклатна плансем паня, весене пурнасласишеш сиреп уйтна. Хатерлевсесен есэ те сэмаллисен шутенче пулман. 28 терле чер-тавар пустарна весем. Сав шутра сетек тумтир, кивэ хул, ыльах шаммисем, сэм, тир-саран, сэт тата аш-какай, самарта, терлерен

эмел куракэ, тимёр-тамар тата телле металл...

Умри теллесе пурнасласиле яланах ыра теллех пулна Мария Сергеевна хайен тирпейлехе, шанна есшеш яваллаха туйнипе, сөнелхесене алла илессипе тарашнипе паларса таня. Вярса хыссанхи йывар сулсене ялта пуранакансем хатерлев кантуресене терле чер-тавар пустарса парса дефицит пулна сэм тутарсем, сатипа штапель материалсем, ата-пушмакпа тумтир илме пултярна.

– Кетне тавара алла илсен йал кулапа сисекен питецен тата телей шевлипе тулна куçсенчен пахма камаллаччэ. Ял сыннисен тав самахне эпё хаман тав самахепе хуравлаттам.

Вярса ачисем тетпер эпир паян Таван сёр-шыван Асла вярсин сулесенче ес стажне пуслана самраксем пири. Мария Сергеевна шапах савсен шутенче. Пирен теллехи вярса ачи «1941–1945 сулсенчи Таван сёр-шыван Асла вярси вахатенчи хастар есшеш» медале тивешенэ. Таван сёр-шыван Асла вярсин тыл есченэ тата ес ветеранэ производствари анаусемшеш те сахал мар чыс-хисепе тивеш пулна. Вал шутра Чавашпотребсоюзан, Мән Сентер тата Муркаш райповесен Хисеп грамотисем, «Социализма ес ударникэ» (1979 с) медал тата ытти юбилей медалесем.

Есра хастарлаха паларна херарам пурнасан савак ененсенчен те юлман. Хастарлахе кура паня туристсен путевкисемпе хайен пурнасенчи терле сулсене Мария Сергеевна Инди, Шри-Ланка, Венгри, Германи сёр-шывесене ситсе курна.

– Хам пурнасама усасяр ирттермерэм. Сынсемшеш еслерем, весем те мана паракмареш, – терэ каласавя петемлетсе М. Герасимова.

Асаннен, вярса сулесенчи черчен хер ачан пурнасэ – сёр-шыв шапи. Вал паянхи самрак арушан патриотизм теллехе пуласси пири манан икелену сук.

Фермари хел кунесем

Еслекен сес йыварлаха сентерет

(Вёсэ. Пусл. 1-меш стр.)

Район администрацийен пуслухен самахесене хушалах юлашки сулсене парамсен таран сырминчен тухса пыни, сене техника туяна машинапа трактор паркне снетни майла хурав пулчэ. Ростислав Николаевич Е. Андреев ячепе хисепленекен хушалах сак йыварлахсене сене пултарниче кооперативан малашлах утамесем пуррине палатрре.

Енесем таракан сарайенче тислек калармалли транспортеран пер речэ ванса кайнаран тислек тухасси вахатлаха кана чараннине сарайенче ытти вырансенче тасалахпа тирпейлех хушаланни сиреплетрэ. Коридорсемпе утатан – йаваланса вырткан пер апар-тапар та сук, урай сарна вырансенче ана таса тытти куç умне пулат, фельдшер пулемэ, канмалли кетес, кепе-тумтир улаштармалли выран, хуралсасен пулемэ. Пур сёрти тирпейлех те кунта еслекенсем хайсен ес выранэ сине хушала пяхни синчен калать.

– Хамар валли-сэке, хамар еслетпер, хамар канатпяр, дежурствасем вахатенче сакантах пуранатпяр. Апла пулсан тирпейлехэ те хамаршан. Сапла вёт? – ыйтуллан тинкерчэ телсэ катаркан телевизор тепер канал сине куçарна май ятне палартма килешмен хуралсэ.

Уйрам самах ферма коллективэ пири. Ферма заведующийэ сук пулсан та паян кунта петемпе 13 сын вай хурат. Анаусар та тесе калаймэн. Еслекенсем сителексеррипе лару-тару йывартарах пулсан та ене савакансем иртне сул кашни ене пусне ватарман више пин килограма яхан сэт суна. Ку, паллах, сахал.

– Сак сителекле пулманнине аналнатпяр. Хушалах ертуси тарашнипе юлашки сулсене ыльах апачэ янталама ял хушалах техникене сненрен сителекле туяни аталану сулесене усасан туйанат. Ута-улам енепе пахан паянхи ыльах йышепе вал телер султалах пуранма та ситмелле. Саванпа та хушалах ертуси фермара реконструкци есесем ирттерсе ыльах йышне хушас теллелле пулни пире ырине шантарат, – терэ ыльах тухтарэ Александра Владимировна Васильева.

Хушалахан фермисенче паян 227 пуç майракалла шултра ыльах, 500 пуç ытла сысна. Весенчен ытларах продукция илеси – хушалахра умри теп теллел.

Еслекенсем ситмесэ теремер те, сакна саплаштарма хушалах механизаци есне аналатна. Фермана апат туртарма Федор Спаскин водителле Николай Оньков тата Владимир Димитриев трактористсене сиреплетне. «Ыльах апачэ турттарса парассипе йыварлахсем сук», – тереш ирхи савама весленэ хыссан тислек хыракан дояркасем. Сак вахатра ыльах пахакансем енесене ута хурса пама пуслареш.

Хел валли хушалах 4340 центнер сенаж, 7420 центнер ута, ытла-ситлех улам янталаса хуня.

– Апат пуррине шутласан касал ененсенчен сэт савассине устерес шут пур. Ене савакансем те сакна аналансэсэ, – каласа парат В. Семенов хушалахри ватам ес укши 7 пин тенке ытла пулнине палартса.

Хушалах йыварлахсене сене малалла пяхни, умри йыварлахсене курса весене сентерме тарашни, туман есэ пурнасланя тек тухса ячешен каласманни куранчэ.

Ыльах-черлех отраслен аталанавэ – кашни хушалах экономикенх тереклетмелли сул-йер. Ситне-ситмен пурнасра пулсан та, ферма коллективэ еслет, хайенчен мен килнине пурнасласть. Касалхи хел тапхарен 4 уйахенче хушалах есченесем 19 тонна (пелтерхин 83 процентэ) аш-какай, 80,7 тонна (80 процент) сэт туса илне.

Хушалах механизаци ыйтавэ сине сивеш пяхнине катаркан укерчекпе паллашар-ха тата. Юлашки 5 сул хушынче машинапа трактор паркне 70 процент снетне. Е. Андреев яч. хис. ял хушалах производство кооперативэ пелтер сес 7 миллион тенкелех ял хушалах техник туянна. Вал шутра хушма ес агрегачесемлэ Т-150, икэ МТЗ-82 трактор, косилка, ута тавармалли агрегат, икэ пресс-подборщик, ыльах апачэ хатерленекен какарса еслемелли икэ комбайн, тыра кусармалли 4 шнек, юсав есесем пурнаслама тухса суреме бортла УАЗ автомашина, сысна ферми валли тыра ветемелли арман. Сак техникан есэ те паян обществалла ыльах-черлехэ йеркелле хел касарассинче паларнине куртам.

А. БЕЛОВ.

Саккун тесен сехре ан хәптәр

Султаләк итогәсене пәтәмлетнә май

РФ Конституцийән 46-меш статийн 1-меш пайёне тата 7-меш сыпакәне килешүүлән кашни сын хәйән граждәнла прависемпе тивәсәсене хүтәлессе е аңа уголовлә майпа айәпланә чухне ыйтәва саккунпа килешүүлән туса хунә никама пәхәнман судра татса пама пултартат. Суд власә Раҗсей Федерацийәнче Конституци, граждәнла, административлә тата уголовлә суд есә-хәлә урлә пулса пырать.

РАЙОН СУЧЕ

Иртнә сул итогәсене пәтәмлетнә май җавна каламалла. 2011 султа суда яраса панә уголовлә тата административлә ессен шучә үсрә, җав вахәтрах граждәнла ессен шучә каштах чакрә. Муркаш район судәнче пәтәмле уголовлә 122 ес пәкса тухрамәр, 145 сын теләшпе айәпланә приговорә йышәннә. 2010 султа вара уголовлә 107 ес пәкса тухса 113 сынна айәпланә пулнә. Сул җитмен җамрәксем суд тенкелә җине лекессе те үсрә, 8-тан 18-а ситрә. Уголовлә ессенчен ытларакәшә ют сын пулрәхне җаратни-вәрлане җышәннә. Кун пеккисем 50 ес пулнә. Иккәмеш ыраңта – сул йәр харушәрләхәне тата транспортпа уса кураҗисе җышәннә ессем.

Практика җавна кәтартса парать. Саккун йәркисене пәсасенне ытларакәшә чухне ништа та еслемен е вәренмен җынсем сулаңаҗсә. Нумаи преступление үсәрле, ушкәнпа тата унчәнен судпа айәпланисем тәваҗсә. Акә иртнә сул айәпланә җынсенчен 77-шә ништа та еслемен тата вәренмен, 44-шә преступление үсәрле тунә, 23-шә суд айәпланавән срокә тухман пулнә, 39-шә преступление ушкәнпа тунә, вәл шутран 6-шә – йәркеленә ушкәнпа.

Пәтәм ессенчен 85-шне уйрәм йәркеле пәкса тухнә, уголовлә 24 ес теләшпе малтан итлев ирттерме тивнә.

Судра пәкса тухнә ессен йывәрәш шайне җапла хакламалла. 14 ес пысак мар йывәррисен, 64 ес ватам йывәррисен, 41 ес йывәррисен, 3-шә уйрәмах йывәррисен шутне кәрекенни пулнә.

Айәпланә 145 сынран 61-шне ирәкрен хәтарма тиврә (вәл шутран сул җитмен 3 җамрәка), 18 сынна обязательнәй ессене явәҗтарнә (вәл шутран сул җитмен 3 җамрәка), 24 сынна штрафланә (вәл шутран сул җитмен 4 җамрәка), 42 сынна (вәл шутран сул җитмен 8 җамрәка) условно майпа ирәкрен хәтарнә. җынна ирәкрен хәтараси ытларакәшә чухне йывәр тата

уйрәмах йывәр преступлени тунипе, тәрәсләв тапхәрәнче преступлени тунипе, преступлениле есрә рецидив паләрнине җышәннә. Уголовлә пур ессене тә судьясем хәйсем пәчен кәна пәкса тухнә.

Уголовлә пәр ес теләшпе производствәна чарнә. Ку вәл айәпланакан вилсе кайнипе җышәннә. Хәлхәи вахәтра производствәна чарса лартнә уголовлә тепәр ес те пур. Мәншән тесен айәпланакан шыравра.

Уголовлә ессем пәкса тухнә чухне җавән пекхәс ответ тыткансем теләшпе тәратнә граждәнла иксене тә пәкса тухатпәр. Иртнә сул кун пек граждәнла 52 иск пәкса тухнә. 30 иска туллин тивәстернә, 14-шәнне – пәр пайне, 8 иска пәкса тухмасарах хәварнә.

Йышәннә приговорсем теләшпе кассаци җахавәсем е представленисем тәратнипе җышәннә уголовлә ессене кассаци тәрәсләвне паләртнә вахәтра яраса панә. Суд есне хутшәнакан енсене кассаци җахавәсен е представленисен копиясене яраса панә, вәсене аста тата хәш вахәтра пәкса тухасси пирки суд ларәвә пуличчен икә эрнерен маларах хыпарланә.

2011 султа Муркаш район судчә следстви органәсем тәратнә айәпланакансене арестлессе җышәннә 28 представление, кунпа пәрлех арестра тытассин тапхәрне тәсассипе җышәннә 30 представление пәкса тухнә, вәсене пурне те тивәстернә.

Пәкса тухнә граждәнла ессен шучә иртнә сул унчәнен 13 ес чухлә чакрә, 648-па танлашрә. Иск производствипе җышәннә ессене 504, уйрәм производство ессене 115, уса право хутшәнәвән граждәнла ессене 29 пәкса тухнә. Пәкса тухнә граждәнла 360 ес тәрәх иксемпе заявленисене тата җахавсене тивәстерессе пирки йышәнпа тунә, 89 ес теләшпе тивәстермен. Йышәнпа тунә граждәнла пәтәм ессенчен 53-шә заочно йышәнпа тунисем. Граждәнла 171 ес теләшпе производствәна чарса лартнә. Вәл

шутран 155 ес – иск тәратакан хәйән искне каялла илнине.

Граждәнла пур ессене те РФ Граждәнла процесс кодексә паләртнә вахәтра пәкса тухнә. Иск заявление ессене вахәтра тата пахаләхлә пәкса тухасси чи малтанах хәтәрленә ессен пахаләхәнчен килет. җавәнпа өнтә судьясем ку ыйту җине уйрәмах пысак тимлех уйәраҗсә. Граждәнла ессемсәр пурне судьясем граждәнла суд есә-хәлән йәркисе йышәнусене пурнәҗлане җышәннә тата ытти материалсене 61 пәкса тухнә.

Саккунләхә пәснин тәсләхне тупса паләртсан РФ Граждәнла процесс кодексән 226-меш статийе килешүүлән судән җатнәй определени кәларма тата аңа тивәслә организацисемпе должноҗри җынсем патне яраса пама право пур. Вәсем вара пәр уйәх хушшинче йышәннә мерәсем пирки пәлтерме тивәс. 2011 султа район судчә малашне йәркене кун пек пәсма кирлә марри пирки пәр определени кәларчә.

Пәкса тухакан административлә ессен шучә үсрә. 2010 султа кун пек ессене 23, иртнә сул вара 39 пәкса тухнә. җапла вара административлә майпа правәнә пәснәшән 36 сынна явәл тыттарнә. Вәл шутран 20 – юридици вәйәнчи сынна, 3 – предприниматель есә-хәләпе җышәннә уйрәм сынна, 36 – уйрәм сынна. 22 сынна пәтәмшле 4013300 тенкәлех административлә штраф панә. 10 сынна ятарлә правәрән хәтарнә, 4 сыннән ес-хәлне чарса лартнә.

Иртнә сул җавән пекхәс административлә майпа правәнә пәснин пирки йышәннә постановленисем вәя кәменнипе җышәннә җахавсемпе протестсем теләшпе 52 ес пәкса тухнә. Производствәна пәтернә пирки пәр есә, 21 постановление җәнәрен пәкса тухма тавәрса панә пирки пәрахәҗланә, 2 постановление улаштарнә.

Султа асәннә ессемсәр пурне район судчә айәплава пурнәҗлакан, малтанхи тәпчев есәсем ирттерекен органсенчен, граждәнсенчен килнә представленисемпе, хөдәтайствәсемпе, җахавсемпе җышәннә материалсене тә пәкса тухнә. Кун пек ессен шучә 2010 султа 275 пулчә пулсан, 2011 султа 286-на ситрә.

Миравай судьясен йышәнә-вәсемпе тата приговорәсемпе киләшмәсәр апелляция йәркисе ессене район судне те яраса парәсә. Кун пеккисене иртнә сул граждәнла 29 тата уголовлә 17 ес пәкса тухнә. Уголовлә ессене пәкса тухнә май миравай судьян пәр приговорне улаштарнә тата тепәр приговорне пәрахәҗланә, граждәнла ессене пәкса тухса 2 йышәнәва улаштарнә.

Иртнә сул эрнесерен судьясемпе суд аппаратчән есәнен канашләвне ирттернә. Вәсенче законодательствәри улашәусене, право практикин ыйтәвне тишкернә, суд йышәнәвәсене улаштарнин е пәрахәҗланин ыйтәвәсене тәпчәнә, ес планәпе киләшүүлән специалистсене чәнсе семинар занятие сем йәркеленә. Семинар занятие сем йәркеленә, Конституци Судчән йышәнәвәсене, РФ Аслә Судчән пленумән йышәнә-вәсене, РФ Президентчән Указәсене вәреннә, суд практикин ыйтәвәсене пәтәмлетнә.

2011 сул хушшинче Муркаш район судчән официаллә сайтәне «Пресс служба» пайра суд хыпарәсене 172 ырнаҗтарнә. Кунпа пәрлех «Судебные акты» пайра граждәнла ессем пирки йышәннә 399 суд акне, уголовлә ессен 97 текстне тата административлә майпа правәнә пәснин 29 акне тупма пулать. «Обращения граждән» ятарлә пай та пур. Унта кашниех хәйән

ыйтәвне ырнаҗтарма пултартат. Хуравәсене те унтах ырнаҗтаратпәр. җавән пекхәс официаллә сайт пирки җынсен шухәш-кәмәлне паләртма сайта кәрекенсем хушшинче анкетировани ирттеретпәр. Эпир пәлнә тәрәх Муркаш район судчән сайтне саккунпа киләшүүлән йәркеленә, актуаллә информация унта яланах пур.

Район судәнче приемнәй еслет. Ана граждәнсем теләшпе суд тәрәсләхне тивәстерме, черәтсене чакарма, ессене пәкса тухассипе җышәннә йәркелә ыйтәвәсене судьясене хутшәнтармасарах татса парас теләвпе йәркеленә. Граждәнсене судьясен пулашакәнем йышәнәҗсә. Суда пыракан корреспондентсеме иск заявление ессене суд председателә җав кунах ответлисене вәләсә парать. Приемнәйра кирлә пур информация стенчәсем те, иск заявление сем тәсләхәсем те пур.

Муркаш район судчә патшаләх автоматизаци системин «Правосудие» майәсемпе аңаҗлә уса курасть. җакә суд есне пахаләхлә сәнә шая җәклемә, сәнә технологисем җине куҗма, хут есәнчен хәтәлса электронлә аналогсеме аңларах уса курма май парать. Хәлхәи вахәтра район судәнче «Правосудие» системән 24 подсистеминчен 8-шне ырнаҗтарнә тата вәсемпе уса кураҗсә. Хәлә ытти подсистемәсене ырнаҗтарас ессем пыраҗсә.

Кәҗал Чәваш Республикин Суд департаментчән управленийә Муркаш район судчә валли информация киоскә туннә. Ана ырнаҗтарса пәтерсен суда пыракансем хәйсене кирлә информация җав киоскан илме пултартәс. Киоск информация илсә енәпе питә меллә. Унта суд тытәмә, ес графикә, тишкерме паләртнә ессем пирки, патшаләх пошлини түлеме кирлә документсен списокәне реквизиçесене пәтәмпех тупма пулать. Республикәри ытти район судчәсемпе җышәннә информация те пур.

Иртнә сул район судчә хәйән есә-хәлне мәнле йәркеленине Чәваш Республикин Аслә Судчән комиссийә тата республикәри Суд департаментчән управленийән комиссийә тәрәсләрәс. Комиссиясем пирән есә пысак хак пачәс.

1-МЕШ НОМЕРЛЕ СУД УЧАСТОКЕ

2011 султа суд участокән миравай судийә уголовлә 98 ес, граждәнла 891 ес, административлә майпа правәнә пәснин пирки 310 ес тата ытти материалсем 128 пәкса тухнә.

Пәкса тухнә уголовлә 98 есрен 2-шә ватам йывәррисем, 96-шә йывәррах маррисем. Ессене пәкса тухса 69 приговор йышәннә, уголовлә 27 ес теләшпе ессене пәрахәҗланә, урәх судра пухса тухма тивәс пәр есә яраса панә тата тепәр ес пәкса тухмалли шайра. Приговорсем йышәннә май 70 сынна айәпланә, 1 сынна айәпсәр тесе йышәннә. Енсем пәр-пәринне киләшнине пула 27 сын теләшпе уголовлә ессен производствине чарса лартнә, вәл шутран 2-шә – реабилитаци енәпе. 4 ес пирки малтан судра слушани ирттернә. Пәр есә пәкса тухассине чарса лартни айәпланакан шыравра пулнине җышәннә.

Ирәкрен 2 сынна хәтарнә, 33 сынна обязательнәй ессене явәҗтарнә, 7 сынна юсанмалли ессене янә, 21 сынна штрафланә, 7 сынна условно майпа ирәкрен хәтармалла тунә.

Граждәнла ессене 891 пәкса тухнә. Вәл шутран 850-шә теләшпе йышәнпа тунә, 845 есри требованисене тивәстернә, 660 суд хушәвә кәларнә. Граждәнла 31 ес производствине чарса

лартнә, 5 есә пәкса тухман, ытти судсене пәкса тухма 5 ес яраса панә.

җавәнпа пәрлех 1-меш номерлә суд участокән миравай судийә административлә 310 ес пәкса тухнә, 275 сынна явәл тыттарнә. Вәл шутран юридици вәйәнчи 4 сынна, должноҗри 29 сынна, пәр предпринимателе тата 241 уйрәм сынна. Административлә майпа правәнә пәснин ессене пәкса тухнә май 9 сынна асәрхаттарнә, 125 сынна административлә штраф панә, 69 сынна административлә майпа арестленә, 72 сынна ятарлә правасәр хәварнә, кунпа пәрлех 2 җыннәнне пулрәхне (ксеноно-вай лампәсем, телефонән зоряд устройстви) конфискациленә.

Уголовлә, граждәнла ессене тата административлә майпа правәнә пәснин ессене пәкса тухнә чухне процессуаллә сроксене пәснә тәсләхәсем пулман.

2-МЕШ НОМЕРЛЕ СУД УЧАСТОКЕ

Суд участокән миравай судийә 2011 султа уголовлә 81 ес пәкса тухнә. Вәл шутран ватам йывәррисен шутне кәрекеннисене 4, ытлашши йывәр маррисене 77. Ессене пәкса тухса 59 приговор йышәннә, 57 сынна айәпланә, 2 сынна айәпсәр тесе йышәннә. Уголовлә 22 ес теләшпе производствәна чарса лартнә, 1 сынна ирәкәсләсе медицина пулашәвә памалла тунә, уголовлә пәр есә җитменлехсене пәтерме прокурора кәҗалла тавәрса панә.

Ирәкрен 5 сынна хәтарнә, 22 сынна обязательнәй ессене явәҗтарнә, 3 сынна есләсе юсанмалла тунә, 21 сынна штрафланә, условно майпа 6 сынна ирәкрен хәтарнә.

Иртнә сул асәннә суд участокән миравай судийә граждәнла ессене 552 пәкса тухнә, 511-шә теләшпе йышәнпа кәларнә. 507 есри требованисене тивәстернә, вәл шутран 354-шә – суд хушәвәсем. Граждәнла 28 ес теләшпе производствәна чарса лартнә, 8 заявление пәкса тухмасәр хәварнә, 5 заявление пәкса тухма ытти судсене яраса панә.

Кунсәр пурне миравай судья административлә майпа правәнә пәснин ессене 365 пәкса тухнә, 307 сынна явәл тыттарнә. Вәл шутран юридици вәйәнчи 4 сынна, должноҗри 14 сынна, пәр предпринимателе тата 288 уйрәм сынна. 2 сынна асәрхаттарса хәварнә, 137 сынна административлә штраф панә, 65 сынна административлә майпа арестленә, 103 сынна ятарлә правасәр хәварнә. Административлә майпа правәнә пәснин тәсләхәсем теләшпе ытти айәпланә тәсәсемпе уса курман. Пур ессене те саккунпа пәхнә вахәтра пәкса тухнә.

Муркаш район судчән тата районти 1-мешпе 2-меш номерлә суд участокәсен миравай судийәсен ес-хәлне тишкернә май җавна кәна паләртма пултартат. Ессене пәкса тухасси тивәслә шайра, вәсене пәкса тухмалли саккунпа пәхнә процессуаллә сроксене пәхәнаҗсә, суд аппаратчә хәйән тивәсәсене йәркеллә пурнәҗлать. Судьясем маллешне те ессене вахәтра тата пахаләхлә пәкса тухасса, суд власән авторитетне үстерсе пырасса, суд тәрәсләхәшән җине тәрасса шанас килет. Хамәрән есән тәп телләвне яланах мала хурапәр. Ку вәл граждәнсен, организацисен тата ыттисен, кунпа пәрлех граждәнла, ес тата право хутшәнәвәсен субьекчәсем пулса тәракансен прависемпе ирәкәлехне тата саккунлә интересәсене хүтәлессе.

Э. ТАРАСОВА,
Чәваш Республикинчи
Муркаш район судчән
председателә.

Полици хроникинчен

Вырантах вилсе кайна

Автнкасси – Муркаш – Козьмодемьянск автосул синче иртне эрнере хоруша инкек пулса иртне. Кашалапа, сакар сехет фитиччен, сак сулла пыракан сэмал машина суран суреке...

Инкекри лару-тарава усамлатасcipe следовательсем тарашлаттар. Уголовла ёс пусарас ыту тарать.

Пичете Шалти ёссен министрствин районти пайен материалэ тарэх хатёрленэ.

Сёмсёрлэх

Арсын шэпине суд татса парэ

Мён төрлэ инкек, хуйха пулмасть пулэ пурнаса. Ашшэ-амашёне ачисем хушшинчи хутшанусем йёркеллэ мар пулни уйрамах хытэ шухашлаттарать.

РФ Следстви комитечён Чаваш Республика тарэх следстви управленийён Етёрнери районсем хушшинчи следстви пайэ сак кунсенче иртне сұлхи пёр тискер преступлени тишкерёвне вёшлэрэ. Унта – шапах саван евр хушшанусем. Сулла Каткас ял тарэхинчи пёр арсын хайён 20 сұлтан иртне хёрне ирёксерлесе унга ар сыханавне кёнэ.

И. ФЕДОТОВ, аслэ следователь.

Спорт

Муркашра бокс айнасла аталанать

Феврален 15–18-мешёсенче Шупашкарта харсах икэ пысак амарту иртне: Чаваш Республикинче мала тухассипе бокс амартавэ тата Рафсейён тава тивёслэ тренерэ М. Степанов ячёпе (бокс) йёркеленэ турнир.

Республика амартавэ 1998–1999 сулсенче суралнисем хушшинче иртне. Сак усёме кёрекен Муркаш каччисем амартуа тивёслепе паларна. И. Налимов (Муркаш шулё, 36 кг), Д. Алексеев (Юнка шулё, 72 кг) тата А. Кудряшов (Юнка шулё, 32 кг) 1-меш вырансем йышанма пултара. Д. Никитин (Юнка шулё, 34 кг) 2-меш выран сёнсе илнэ.

Турнирта вара 1996–1997 сулсенче суралнисем кёрешнэ. Республикран кана мар, Рафсейён ытти регионёсенчен те, сёршыв тулашёнчи спортменсем те хутшанна. Унта та Муркашсем хайсен ятне яман. Д. Грачевпа (Калайкас шулё, 36 кг) А. Корчагин (Муркаш шулё, 57 кг) турнир сёнтерусисем пулса таня, И. Романов (Юнка шулё, 46 кг) 2-меш вырана тухна.

Каласа хавармалла, Юнкари ватам шулта вёренекенсем С. Черкашин тренер ирттерекен занятиене вишэ уйах кана сурефсё-ха. Апла пулин те айнасусем куэ умёнчех.

Н. НИКОЛАЕВА.

Прогноз погоды

Table with weather forecast data for 22 and 23 February, including temperature, precipitation, and wind speed.

Хутёлевсё пуласси ачаран палла

Юнка тарэхинче спортпа тусла семьясем сахал мар. Сак семьясенчен пёри – Ильинсен семий.

Семье пусё Николай Витальевич пёчкренпех спортпа тусла пулна. Машарё Земфира Ивановна та төрлэ конкурсёне хаваспах хутшанать. Сак семьяере ачасем те спорта юратса усёфсё.

Александр мён ачаранлах спортпа касакланна, төрөсрех каласан, футболла тата хоккейла вильяма килёштернэ. Шкултан айнасла вёренсе тухсан хастар йёкёт И.Н. Ульянов ячёллэ Чаваш патшалэх университетчён машиностроени факультетне вёренме кёнэ.

Александр мён пёчкрен салтака кайса килнэ качачёне: «Усем-ха, эпэ те сартан таврансан илемлэ тумпа манаслан утап», – тесе амсанса пэхна.

Пёрремеш курс хысқан салтака кайма ят тухна. Саша турткаланса таман, академи отпускне илсе сара кайма шултать. Малтанах Юнка каччи Ростов хулине лекет, халэ вара Саша Арменинче служба бара тарать. «Спецназовец, десантник

вэл пирён», – тесе манасланать унан Дима шаллэ, амсанать те.

Дима та пичёшё пехек спорта юратать. Хастар хоккеист вэл: районан пёрлештернэ командинче вильяты. «Ылтан шайба» турнира сұлсерен хутшанать. Юнка салинче В. Михайлов тренер ертсе пыракан спорт секцине суреме пите камалпалы вэл.

Саша Юнкари ватам шулта вёреннэ чухне Ю. Самушков ертсе пыракан авиамодельсем тавакансен кружокне хавхалансах суренэ. Ун хысқан – Дима та. Юлас килмест унан хастар пичёшёнчен. Кружока сурени, паллах, усалла. Ситёнёвёсем те сахал мар Диман. Вёсем вара малашне татах та ытларак тарашма хистефсё.

Емётсене пурнаса кёртес тесен төрлэ амартусене хутшанни паха. Сакна пите лайах апланасфё пичёшёпеш шаллэ. Вёсем вара хутшаннипе кана сырлахмасфё, медальсем сёнсе илесе тесе тарашасфё. Кашни каччан спортпа тусла пулмалли – вёсемшён пурнаф йёрки.

И. ВЕТЛУГИНА.

Уйкас Янасалсен – спорт уявэ

Иртне шамат кун, феврален 18-мешёне, Вафкассинчи вёрентупе культура центрэн спорт залёнче Совет Союзён Геройё Я. Анисимов ячёпе спорт амартавёсем иртрөс. Пётём ёсе Уйкас Янасал ял тарэхён администрацийё йёркелесе килёшүллэ ертсе пичё. Спонсор та пите вайла пулчэ – Ильич ячёпе хисепленекен хусаллах (ертүси И. Николаев) амартусене хутшаннисене вёри апат та ситөрчэ, парнесем те чылай хатёрленэ. Я. Анисимован таван Виктор Вальков та амартавэ хутшанчэ, сёнтерусёсене ятарласа хатёрленэ кубок парса чысларэ.

Амартусем спортан вишэ тесёпе пулчёс: волейбол, шашкалла вильясси тата кире пуканё сёкпессе. Кашни енёпех хайён судий пулчэ: Г. Лукин, Ф. Рылин тата О. Максимов.

Волейбол ваййисенче пите херу кёрешу пулчэ: сичё команда вай висер. Сёнтерусёсене палартан май – вёсем Сосновка (1-меш выран), Уйкас Апаш

(2-меш) тата Вафкасси (3-меш) ялесен командисем пулчёс – тепёр команда пирки те каласа хаварса килет. Уйкас Янасалсемшён волейболла семьясен команди вильярэ. Римма Кириллова тата Вера Петрова хайсен ачисемпе команда хатёрленэ. Хайсен ваййипе пите савантарчёс вёсем – лайах, айнасла вильярёс, малашлах пур вёсен.

Кире пуканё сёкпессе малти вырансенче саксем пулчёс: Константин Васильев (Уйкас Апаш), Юрий Иванов (Сосновка) тата Андрей Иванов (Кёртескасси). Шашкалла вильяса парнесене тивёснисене те асанса хаварар: Арсентий Максимов (Сосновка), Константин Васильев (Уйкас Апаш) тата Александр Васильев (Уйкас Апаш).

Спорт амартавёсем пите хавасла иртрөс, хутшанкансен камалне те, куракансен камалне те хэпартрөс.

Г. ЛУКИН, волейбол енёпе 1 категориёллэ судья.

Мускав парё сине

Районти саррак хоккеистсен команди иртне шамат кун Мускав областенчи Можайск хулине тухса кайрө. Вэл А. Тарасов ячёпе ирткен Пётём Рафсеири саррак хоккеистсен «Ылтан шайба» амартавне хутшанма тивёсрө. Ансартран мар: аслэ ушкэри хоккеистсем регион шайёнче паларчөс. Халэ вара феврален 27-мешёччен тасалакан амартура вёсем Чаваш Республикин чысне хутёлеме тивёс.

«Ачасемле сарраксен спорт шулё – «Сывлах» физкультурпа спорт комплексенче» асталаха туптакан спортсменене амартава кайма пулашна ыра сынсене тав самахэ калатпар.

А. КУЛИКОВ, директор.

Сывлах уявэ ирттертёмөр

Шкулсенче оборонлла-массалла тата спорт ёсен уйахлахё вёсленчө. Темён төрлэ ёс пурнаслама ёлкөрчөс вёренекенсемпе учительсем: класс сехечёсенчи калаусенчен пулса противогазсем тэханасси таранах. Пётёмпех кирлэ, пётёмпех усалла.

Муркаши ватам шулта 6-меш класра вёренекенсем те чылай мероприяте хутшанчөс. Хамар хатёрлесе ирттерни вара ытларак килёшрө, асра юлчө.

Класс ертүси Светлана Анатольевна Данилова пулашнипе 2 «а» класра (класс ертүси Н. Юлина) вёренекенсем валли сывлах уявэ хатёрлөрёмөр. «Дельфин» тата «Салтар» командасем төрлэ конкурсенче хайсен пултарулахне туллин катартса пачёс. Уявра Айболит тухтар та, юмахсенчи ытти сэнарсем те пулчөс. Такмаксем те шэрантартамар. Сыва пурнаф йёрки спортпа тача сыханнинне иккёмёшсем хайсем синче туйса айнаса илчөс.

Уяв асанмалаш парнесем тата дипломсем панипе вёсленчө. Сёнтерусё дипломне «Дельфин» команда тивёсрө. Уяв пурне те килёшрө, усалла иртрө – сакка чи пёлтерёшли.

А. РЫЛИНА, М. НИКИТИНА, К. МАКСИМОВА вёренекенсем.

Кадастровый инженер ООО «Аршин» Николаев Андрей Витальевич, 429530, Чувашская Республика, Моргаушский район, с. Моргауши, ул. Ленина, д. 41/5, тел.: 8(83541)63-4-39. E-mail: Arshin21@yandex.ru, извещает участников долевого строительства...

Пёлтерусем. Объявления

В консалтинговую компанию «Виктория» требуется бухгалтер (для работы в с. Моргауши). Требования: женщина до 40 лет, образование – высшее экономическое, знание «1 С бухгалтерия», опыт, ответственность, обучаемость. Обязанности: обслуживание клиентов. Режим работы: полный рабочий день. Заработная плата: 10 000 руб. Резюме на E-mail: vika09-2010@mail.ru. Факс: 8(8352)22-10-60. Контактный тел.: 446-448 (сот.). 2-5.

Требуется швея-закройщица на постоянную работу в швейную мастерскую с опытом работы по ул. Гагарина, д. 10А, с. Моргауши. Тел.: 8-953-010-21-34.

Сичё паруланэ хура-шурэ тёлсё ёне, 10 уйахри хура-шурэ тёлсё тынашки сутаптар. Тел.: 600-87, 8-927-867-91-11.

СПУТНИКОВОЕ ТВ от 3500 руб. Установка в короткие сроки, качество, гарантия, обслуживание. Тел.: 8-927-852-74-75.

Требуются швеи в с. Моргауши. Оплата достойная. Подробности по тел.: 37-37-30.

Ёнесем, вэкар, тына, пёрусем, сурэхсем туянатпар. Тел.: 8-987-665-02-13.

Продаю земельный участок 12 соток для индивидуального жилищного строительства. Кадикасинское сельское поселение, д. Коракасы, ул. Новая. Тел.: 8-937-376-41-72.

Продается трактор МТЗ-80 1989 года выпуска, в хорошем рабочем состоянии и косилка сегментная 2011 года выпуска. Цена договорная. Тел.: 8-965-686-03-07, 60-4-10.

Участница долевой собственности Майкова Мария Ивановна, 23.10.1938 года рождения, проживающая по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Костеряки, ул. Северная, д. 4, сообщает о намерении выдела земельного участка в счет доли в праве общей собственности на земельный участок из земель сельскохозяйственного назначения на территории землепользования СХПК «Горей», участок расположен в восточной части кадастрового квартала 21:17:180701 площадью 1,35 га пашни для производства сельскохозяйственной продукции.

Все претензии по месту расположения земельного участка прошу направить в 2 адреса: 1. Администрации Ярабайкасинского сельского поселения, 2. Майковой Марии Ивановне, проживающей по адресу: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ярабайкасинское сельское поселение, д. Костеряки, ул. Северная, д. 4.

Кадастровый инженер Моргунов Сергей Александрович - квалификационный аттестат 21-11-2 от 12.01.2011г, адрес: 428000, ЧР, г.Чебоксары, ул.Гагарина, д.34, офис № 220, aveshazki@mail.ru, тел.8-903-379-19-00, извещает участников долевого строительства СХПК «Хлебороб» (бывшее коллективное хозяйство «Хлебороб») Моргаушского района Чувашской Республики о согласовании проекта межевания земельного участка Волгиной Розы Ильиничны:

- площадь земельного участка: 1,34 га - местоположение земельного участка: Чувашская Республика, Моргаушский район, Ильинское сельское поселение

- исходный кадастровый номер земельного участка: 21:17:021001:316, адрес: ЧР, район Моргаушский, сельское поселение Ильинское.

Указанный земельный участок образован путем выдела из землепользования сельскохозяйственного производственного кооператива «Хлебороб» (бывшее коллективное хозяйство «Хлебороб») Моргаушского района Чувашской Республики.

Заказчик работ по подготовке проекта межевания земельного участка: Волгина Роза Ильинична, адрес места жительства: 429545, ЧР, Моргаушский район, д.Тренькино, ул.Центральная, д.7, тел.: 89278483917.

С проектом межевания земельного участка можно ознакомиться по адресу: 428000, ЧР, г.Чебоксары, ул.Гагарина, д.34, офис № 220 в течении тридцати дней со дня опубликования с 8,00 до 17,00, ежедневно.

Возражения относительно размера и местоположения границ выделяемого земельного участка принимаются в письменной форме в течении тридцати дней со дня опубликования по адресу: 428000, ЧР, г.Чебоксары, ул.Гагарина, д.34, офис № 220.

ЛЕСОПТОРГ реализует пиломатериалы: Доски: 50х100, 50х150, 50х200, 25х100, 25х150, 25х200 – 1 куб. м. от 5000 руб. Изготовим сруб бани 3мх5м от 45000 руб. В наличии – сухие дрова. Доставка бесплатно от 10 куб. м. Тел.: 8-919-665-11-88, 8-905-343-91-07. 14-24.

Моргаушский почтамт УФПС Чувашской Республики – филиала ФГУП «Почта России» в своих отделениях почтовой связи предлагает населению комплекс следующих видов услуг:

- Прием письменной корреспонденции, бандеролей и посылок, отправлений 1 класса;
- Денежные переводы;
- Срочные денежные переводы «Форсаж»;
- Денежные переводы Western Union (страны Дальнего зарубежья);
- Проект «Почта Финанс»;
- Погашение кредитов на почте;
- Выплата пенсий и пособий;
- Прием коммунальных платежей;
- Прием платежей за услуги связи, Интернет и телевидение;
- Подписка на газеты и журналы;
- Реализация лотерей;
- Реализация газет, журналов, поздравительных открыток на любую тематику;
- Прием миграционных уведомлений;
- Кодак Фотоуслуги Почтой;
- Дистанционная продажа товаров по каталогу «Почтовый Супермаркет Микс»;
- Страхование (от несчастных случаев и болезней; строений, квартир, дом и другие имущества);
- Заключение договоров обязательного страхования гражданской ответственности владельцев транспортных средств (ОСАГО);
- Прием платежей МВД ЧР, ГИБДД (штрафы), налоговые платежи, платежи Росреестра
- Продажа карт оплаты, пополнение счета мобильных телефонов всех операторов;
- Широкий ассортимент товара народного потребления;
За дополнительную информацией обращаться по тел.: 62-2-54.

Районти «Сёнтерү ялавэ» хаҗат редакцийён коллективэ кунта корреспондент пулса ёслекен Р.А. Макарован Исетеркё яленче пуранна амашё

Валентина Ивановна ИЛЛАРИОНОВА вэхатсәр вилсе кайна пирки вёсен семийе, таванёсемпе, сывах сыннисемпе пёрле чунтан хурланса пёлтерет.

Орининти ватам шул коллективэ кунта ёслекен Маргарита Ильинична Сальникова

ЫВАЛЭ вэхатсәр вилсе кайна пирки тараннан хурланни синчен пёлтерет.

Каләләш 1,0 пичет листи. Ал сыравёсене рецензиленчө, каялла таварса пачасфө, 2 страницан пысакраххисене йышанмасфө. Реклампа пёлтерусен чанләхёшөн вёсене паракансем явапла. ИЗДАНИ ИНДЕКС: 54822. Хаҗат чавашла юн тата шамат кунсерен тухать. Номер дежурнайё Волкова А.И. Пичете панә 21.01.2012 с. Пичете мамалли вэхат: графика – 17 сех. 20 мин, чаннипе – 17 сех. 20 мин. Заказ Тираж 4573.